

Mona Strand

FÅFÄNGT OCH FÖRGÄNGLIGT

– skönhet är förgänglig och fägring en vindfläkt

«Skapelsens krona» under Jacob i Salen.

Modekonst i kulturmiljön von Echstedtska gården

Att begreppen och gränserna mellan konst, mode, konsthantverk och andra uttryck för skapande idag löses upp och flyter i varandra öppnar för nya områden och fält där konstnärer och kreatörer kan arbeta och mötas. Mona Strand har länge vistats i ett flytande gränsland i sitt arbete som modist, att säga att hon är modist och därmed tillverkar hattar leder egentligen tankarna helt fel. Visst är hon modist, har en gedigen bakgrund med hantverksutbildning inom flera områden och varit lärling hos «The grand Old Lady» inom facket, May Aubert. Men det hon skapar är bärbara uttrycksmedel för livets alla stämningar på många olika nivåer, hemlighetsfulla, skrämmande, högtidliga, flärdfulla, glada, djuriska, både arkaiska och nutida i formen.

Samtida former i historiska miljöer skapar kontraster som förstärker varandra positivt om installationen är respektfullt utförd. Från Värmlands Museum och von Echstedtska gårdens sida tycker vi att sommarens utställning «Fåfängt och förgängligt» med Mona Strands huvudbonader har lyft fram karaktären i 1700-tals gårdens inredning och skapat nya berättelser i rummen, liksom att hennes verk i historisk kontext står fram som absolut nya delar men

«Mørk drøm». Foto: Nils-Petter Aaland

«Brudkrona» i Blå kammaren.

ingående i en självklar helhet. Verken och föremålen för en dialog med miljön som sätter fantasin i rörelse, det blir lätt att föreställa sig generationer av invånare som vandrar ut och in i rummen. Brudpar som förbereder sig, avundsjuka och svartsjuka uppstår, skratt, sorg, status, klass, fattiga och rika blir närvarande och synliga.

Mona Strands egensinniga skulpturala huvudbonader kräver lite mod att närma sig.

Den person som bär en huvudbonad tillverkad av henne blir i någon mening själv en levande skulptur. Trots samhällets och vår tids starka betoning av individen och att uttrycka sin personlighet betraktar många idag en person som bär hatt som «modig», genom att bära en hatt syns man! Man vågar visa vem man är eller kanske kan det också handla om vem man vill vara? Många är de besökare i utställningen i sommar som gärna velat prova en hatt men som sedan tittat på resultatet, skratat mot sin egen spegelbild och sedan sagt sig aldrig våga bära en. Den egna självbilden och den man tror sig vara stämmer inte med personen i spegeln och ger upphov till generat skratt även om många faktiskt också ser att hatten positivt förstärker något i personligheten som man kanske inte sett tidigare.

«Tjuvlånad hatt» förgylld spegel i Fruns Rum.

För inte särskilt längesedan skulle man som vuxen person i vårt land ha väckt uppmärksamhet, ofta negativ sådan, genom att inte bära hatt eller någon annan form av huvudbonad. Vad vi bär eller inte bär på vårt huvud, täckande eller inte täckande vårt ansikte, är inte bara idag ett omdiskuterat ämne som väcker starka känslor. Förutom funktionen att skydda mot väder och vind har huvudbonaden genom historien alltid varit laddad med betydelse och markerat status, tillhörighet i samhälle och religion och ofta fåfänga och lyx.

«Jacobs tackoffer» veggmåling i Salen.

Foto: Lars Sjöqvist/Värmlands Museum

von Echstedtska gården

Idén till den här utställningen har sitt ursprung i den historiska person som i den kristna traditionen kanske är den mest förknippade med lyx och rikedom, nämligen kung Salomo. I slutet av sitt på alla sätt rika liv uttrycker han sin sammanfattning av livet genom orden «Fåfängligheters fåfänglighet» och «skönhet är förgänglig, fågring en vindfläkt.» Han menade att det gäller att leva och vara glad så länge man har sin stund under solen.

von Echstedtska gården är byggd 1762 – 64 av Bengt von Echstedt och hans fru Christina Catharina och är en för Värmland och kanske hela Sverige unik 1700-talsmiljö, präglad av stor charm och skaparlust.

«Christina Catharina»

Gårdens exteriör är stramt karolinsk medan interiören består mestadels av blommande rokokostil, i entré och matsal dominerar barocken. Väggmålningar på linneväv täcker alla rum och det är i matsalen, på hedersplatsen i huset man hittar just kung Salomo.

Paret von Echstedt verkar ha varit ett mycket medvetet par med bestämda åsikter om hur ett personligt och uttrycksfullt hem skulle se ut. Det gällde då som nu att visa vem man är genom sättet att bygga och inreda. Många av idéerna känner vi igen oss i idag, att blanda nytt och gammalt till exempel. De tio

«Hemlighuset» takmålning av herrn och frua på toaletten.

olika rummen har alla olika karaktär och färg och en uppmärksam besökare kan gå från rum till rum och uppleva väldigt olika stämningar. Arbete, humor och ekivok glädje finns här också, representerat i de små lusthusens takmålningar, det ena en fåfänga/lusthus och det andra gårdens exklusiva sevärighet, nämligen toaletten.

Den ännu idag synliga och tydliga vilja paret von Echstedt hade att bygga upp sitt hem med historiens formspråk och arkitektur som grund och inreda med det för deras tid mest moderna och avancerade, gör det roligt och naturligt att fortsätta i den traditionen. Mona Strand har med sina huvudskulpturer och sitt konstnärskap berikat oss och von Echstedtska gårdens miljö i sommar.

von Echstedtska gården / Värmlands Museum

Käthy Nilsson, Intendent

«Tjuvlånad hatt»

Turkis hatt: «Bengts drøm»

«Victoria» diadem med båge. Foto: Karin Olsson

Von Echstedt Manor

Built in 1762-64, the von Echstedt Manor is perhaps the most remarkable older Värmland manor still in existence. The lowbuilt mansion and two pairs of forward wings have an architecture mostly reminiscent of the days of Charles XII; inside however, rococo flourishes in the furniture and especially in the beautiful murals which adorn all the rooms. The visitor is in the entrance greeted by portraits of two grenadiers from the time of King Adolf Fredrik. The drawing room is devoted to paintings with Biblical themes, and even the privy has burlesque decorations which are quite unique. The grounds include a herb garden and an orchard containing varieties of apple only found in Värmland. There is also a gallery and a café.

«Hemlig mask». Foto: Karin Olsson

«Ritual» hatt, inköpt till Värmlands Museums samlingar.

«BEAUTY IS FLEETING»

– Beauty, vanity and transience

Today, the lines between art, fashion, crafts and other modes of expression are constantly being blurred, and new areas of artistic creativity come together in a constant flux. It is in this area that Mona Strand practices her millinery, and simply calling her a milliner may be seen as something of a limitation.

Mona Strand creates wearable sculptures which evoke a wide range of moods and feelings, and her forms of expression combine historical and contemporary elements. For the wearer, her headdresses may require some measure of courage, and the wearer becomes to some extent herself a living sculpture. We

«Fasanlek» diadem vid porträtt av Sara Catharina Löwenhielm i Gröna kammaren.

«Helig kobra» i Herrns rum. Foto: Karin Olsson

live in an age where individuality and individual expressions are seen to have supreme significance, but even so, wearing a hat is still regarded as «courageous». A hat makes the wearer visible and becomes a part of her personality, or of the personality she aspires to.

Some years ago any grown person not wearing a hat or any form of headdress would have been the subject of negative attention. Throughout history, what people have worn or not worn on their head, whether it has covered their face or not, has been the cause of strong feelings and, in some cases, controversy. Hats and headdresses have served not solely as protection against the weather and the elements, but have frequently had a symbolical or cultural significance, expressing social or religious status, and they have often been seen as representations of vanity and luxury.

Placing contemporary elements in a historical setting may create contrasts which enhance the qualities

«Vallmo» diadem i Røda kammaren. Bild «Orrspel» diadem i Gröna kammaren. Foto: Karin Olsson

of both. The exhibition of Mona Strand's headdresses, entitled «Beauty, vanity and transience», does not only underscore the interior of the eighteenth century manor house, it also fills these rooms with new-told stories. Each work initiates a dialogue with its surroundings and stirs the imagination so that the viewer may sense the presence of generations of beings moving in and out of time and space.

The idea behind this exhibition springs from the central mural in von Echstedtska manor house. It is a wall painting of King Solomon, who summed up life with the words, «Vanity of vanities» and «Charm is deceptive and beauty is fleeting.»

Translated by Ragnhild Eikli

Herrhatt i fönster: «Bengt II» buwler. Herrhatt på stol: «Spelgalen». Foto: Karin Olsson

Plan över manbyggnaden von Echstedtska gården

Portrett av okänd kvinna, förmodligen av Lorentz Pasch.

Mona Strand

**Mona
STRAND**

HATTER & HODEBEKLEDNINGER

Bolteløkka Allé 10, 0454 Oslo (inng. Ullevålsveien)
(+47) 22 69 74 55 / (+47) 411 06 446

mona@hattemona.no

www.hattemona.no

WM von Echstedtska gården

EN DEL AV VÄRMLANDS MUSEUM

www.varmlandsmuseum.se

Støttet av Norske Kunsthåndverkere og Utenriksdepartementet. Forsidefoto: Nils-Petter Aaland. Foto der ikke annet er oppgitt: Arild Berg. Design: www.lucas.no

Takk til Andrea Nicolaysen, Johanna Danielsson, Josefin Danielsson og Fredrik Danielsson for modelljobb og takk til stylist Eline Spylde.

Referanse: Cederlund, J. (1995), von Echstedtska gården, Västra Smedbyn. Värmländska Byggnadsminnen, Länsstyrelsen i Värmlands Län, Värmland Museum